

PROSJEKTPLAN

Forprosjekt

Næringskraft og bolyst i Indre Fosen kommune

Utvikling av et helhetlig handlingsprogram som styrker:

- Kompetanse og rekruttering i nærings- og arbeidslivet
- Bærekraft i befolkningen og tilflytting
- Attraktiviteten i samfunnet, sentrum og tettstedene

Programmet gir fornyelse via kompetanse, attraktivitet og markedsføring.

Kort beskrivelse av prosjektet

Forprosjektet vil etablere et toårig handlingsprogram, som bygger på forskning og ny kunnskap. Programmet vil bestå av strategier som sikrer rekrutteringen til næring- og arbeidsliv, styrker befolkningen og videreutvikler samfunnet.

Målet er å utvikle en verktøykasse med profiler, aktiviteter og metoder for bedrifter/virksomheter, innbyggergrupper og noen områder i lokalsamfunnet.

Prosjektet består av tre selvstendige elementer som samtidig utgjør en helhet:

- **Ekstraordinær innsats** som tar tak i nærings- og arbeidslivets utfordringer. Det dreier seg om å skape og sikre flere arbeidsplasser, samt dekke behovene for rekruttering, kompetanse og yngre arbeidskraft.
- **Utforskning** av noen utfordringer i befolkningen. Det gjelder befolkningens bærekraft med styrking av noen innbyggergrupper. Motivere for høyere fødselstall, innflytting og bosetting av sesongarbeidskraft samt tilrettelegge for lavere utflytting og pendling.
- **Satsing** på samfunnsrelaterte utfordringer og sikre behovene for varierte boligområder og boligtyper, egenartede og sjarmerende tettsteder med aktiviteter og tilbud, samferdsel med hyppige, hurtige og stabile forbindelser, samt innbyggervennlige tjenester.

Prosjektet dreier seg om fornyelse ved hjelp av kompetanse, attraktivitet og markedsføring.

Indre Fosen kommune, 11.03.2019

Prosjektansvarlig:
Vigdis Bolås

Kommunedirektør
Indre Fosen Kommune

Prosjektleder:
Sissel Grimsrud

Prosessleder
Indre Fosen Kommune

1. MÅL OG RAMMER

Lokale næringspolitikere vil ta grep om utfordringer og behov i nærings- og arbeidslivet, befolkningen og i lokalsamfunnet. Det er ønskelig å utvikle en verktøykasse med løsningsorienterte profiler, aktiviteter og metoder. For å kunne finne frem til riktige grep, anses det som vesentlig å utforske utfordringene og konkretisere behovene.

1.1 Utfordringsbildet

Nærings- og arbeidslivet

Indre Fosen har flere nærings- og innbyggerrelaterte utfordringer:

- Lavere antall sysselsatte.
- Redusert antall stillinger uten formelle utdanningskrav.
- Mangel på faglært arbeidskraft, særlig teknisk fagarbeidere og helsefagarbeidere.
- Mangel på arbeidskraft med grad fra høyskole og universitet, særlig helsesykepleiere.

Omstillingsprogrammet har nettopp utført en kompetansekartlegging av nærings- og arbeidslivet. Resultatene fra kartleggingen viser at det er et stort behov for rekruttering og kompetanseheving i privat næringsliv og offentlig sektor. Dette gjelder spesielt innenfor industri, og helse- og omsorgssektoren. Det er først og fremst etterspørsel etter yrkesfaglig utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole). Flere har som mål at ufaglærte skal ta fagbrev. Innenfor en 10 årsperiode vil spesielt industri og helse- og omsorgssektoren oppleve at en stor andel av deres sysselsatte går av med pensjon. Dette er kompetanse som må dekkes inn utover forventet vekst og utvikling. Disse faktorene sett i sammenheng med digitalisering, automasjon og robotisering, spesielt innenfor enkelte bransjer, vil kreve omstilling av både ansatte og virksomheter. Begrepet livslang læring er i spill. Det vil si at de som allerede er i arbeidslivet må tilegne seg ny eller heve sin kompetanse i takt med endringene som skjer. Å etterutdanne egne ansatte er et utvilsomt ønske i fra virksomhetene og de er i stor grad villig til å legge til rette for dette.

Selv om det er stort behov for rekruttering opplever flere bedrifter at det er vanskelig å rekruttere riktig kompetanse. Enkelt- bedrifter har lyst ut attraktive stillinger, men har få eller ingen søkere, dette gjelder spesielt jobber innen høyere utdanning. Dette er en utfordring. I teorien skulle det være mulig med tanke på den veksten og utdanningsnivået som er i Trondheim og omegn, men det er tydelig at Indre Fosen ikke tar en naturlig del i denne veksten og utviklingen. Utpendlingen til Trondheim er stor, men ikke den andre veien

Fylkestinget har vedtatt at det skal bygges ny videregående skole i Vanvikan som erstatter dagens, Leksvik og Rissa videregående skoler. Det jobbes med utvikling av fagtilbud, fylkestilbud, fagskole som skal være innhold i ny videregående skole. Det er en fordel om prosjektet «Næringskraft og bolyst i Indre Fosen kommune» går parallelt med utvikling av fagområder i ny videregående skole. Målet er at fagtilbudene skal være i tråd med fremtidige behov for arbeidskraft i Indre Fosen kommune. Ny videregående skole i Vanvikan skal ferdigstilles til oppstart av skoleåret 2022/2023.

Befolkningen

Det er mange utfordringer i befolkningen, her vektlegges blant annet:

- Stabilt og til dels synkende innbyggertall selv om antall flyktninger, innvandrere og sesongarbeidskraft har økt.
- Stabilt og til dels lavere fødselstall.
- Antall døde er noe høyere enn antall fødte.

- Klart høyere antall utpendlere enn innpendlere.
- Til dels høyt antall 16-18-åringer som går videregående skole i andre kommuner.
- Økende antall unge utflyttere som er klart høyere enn antall innflyttere.

Det er behov for mer detaljert innsikt i befolkningens ulike grupper.

Lokalsamfunnet

Utfordringene i lokalsamfunnet dreier seg blant annet om:

- Uforutsigbar og sen ferdigstilling av boligfelt og boligtyper i sentrum og tettsteder.
- Mangel på attraktiv utforming av kommunesenteret, og mangel på tilbud i flere tettsteder.
- Svakt busstilbud mellom tettsteder i kommunen og mellom fosen-kommuner. Lite koordinert tilbud mellom hurtigbåt og buss. Stort behov for bru over Trondheimsfjorden og Stjørnfjorden.
- Behov for å styrke innbygger- og næringsorienteringen i enkelte kommunale tjenester.

Det er behov for større fart, ambisjoner og koordinering av samfunnsutviklingen.

Tilnærmingen

Det er viktig å ha innsikt i forskning og ny kunnskap. De tre feltene som prosjektet dreier seg om, kan selvsagt håndteres som separate temaer, men de kan også ses som en helhet. Det som skjer eller ikke skjer i ett felt, kan ha klar betydning for ett annet. Slike forbindelser kan belyses ved hjelp av forskning og utredning. Næringsaktører, innbyggere og kommunale aktører bør presenteres for ett samlet utfordringsbilde og bruke tid på å etablere noen felles referansepunkter. Deretter bør det satses på fornyelse, ved hjelp av kompetanse, attraktivitet og markedsføring. Med denne tilnærmingen kan Indre Fosen på sikt bli en suksessrik distriktskommune.

Kommunestyret

Saksprotokollen i kommunestyret 11.12.2018 har følgende vedtak:

1. Indre Fosen kommune, som prosjekteier, søker midler til igangsetting av et bolystprosjekt. Forprosjektet skal innhente informasjon og erfaringer fra lignende prosjekt, og videre skissere hvordan man bør gjennomføre et bolystprosjekt i Indre Fosen Kommune.
2. Følgende prosjektmandat vedtas:
«Det er et overordnet mål for Indre Fosen kommune å øke antall innbyggere. I løpet av en 5 års periode er målet at 10 500 mennesker skal være bosatt i kommunen. Gjennom et forprosjekt skal det vurderes hvordan gjennomføring av et hovedprosjekt er formålstjenlig. I arbeidet med forprosjektet vil alle kommunale sektorer involveres: oppvekst, kultur, helse og omsorg, areal, næring, økonomi, personal og kommunikasjon og Fosen IKT.»
3. Indre Fosen kommune er prosjekteier.
4. Rådmann Vigdis Bolås er prosjektansvarlig.
5. Sissel Grimsrud er prosjektleder.
6. Boliggruppa i formannskapet utgjør prosjektets styringsgruppe:
 - Knut Ola Vang (AP)
 - Bjørn Vangen (H)
 - Camilla Sollie Finsmyr (SP)
 - Maria Husby Gjølga (AP)

Næringslivet skal involveres i arbeidet med forprosjektet og bli godt representert i styringsgruppen.

1.2 Forprosjektets effekt- og resultatmål

Effekt mål (hvorfor)

Forprosjektet skal etablere et handlingsprogram med vekt på arbeidslivets behov for kompetent arbeidskraft, befolkningens behov for bærekraft og samfunnets behov for attraktivitet. Programmet skal tilrettelegge for økt næringskraft, bærekraft og bolyst. Fornyelsen skal skje ved hjelp av kompetanse, attraktivitet og markedsføring.

Resultatmål (hva)

Forprosjektet skal vise til kilder fra forskning- og utvikling samt ny kunnskap som gjelder:

- Kompetanse og rekruttering i nærings- og arbeidslivet
- Bærekraft i befolkningen og tilflytting
- Attraktiviteten i samfunnet, sentrum og tettstedene

Forprosjektet vil på den ene siden bestå av lesing, refleksjon og kontakt med forsker/utredere. På den andre siden vil det være dialog med næringsaktører, noen innbyggere, samt distriktskommuner som har lyktes med tilsvarende satsing.

1.3 Hovedprosjektets foreløpig effekt- og resultatmål

Effekt mål (hvorfor)

Handlingsprogrammet skal realiseres for å løse utfordringer og imøtekomme behov i nærings- og arbeidslivet, befolkningen og i samfunnet. Målet er at bedrifter/virksomheter skal få økt næringskraft, befolkningen bli mer bærekraftig og få økt tilflytting, samt at samfunnet skal oppleves som attraktivt av innbyggere og tilflyttere. Fornyelsen skjer ved hjelp av kompetanse, attraktivitet og markedsføring.

Resultatmål (hva)

Hovedprosjektet skal gjennomføre aktiviteter som løfter frem:

- o Betingelser for at personer med ønsket kompetanse lar seg rekruttere.
- o Forutsetninger for at allerede ansatte verdsetter livslang læring.
- o Tilpassede rekrutteringsstrategier for ulike sektorer og bransjer.
- o Betingelser for at befolkningen kan bli mer bærekraftig, ved å styrke fødselstallet, tilrettelegge for at videregående elever tar utdanning lokalt og vender tilbake etter høyere utdanning, beholde flyktninger og innvandrere, motivere sesongarbeidskraft til å bosette seg, oppfordre utpendlere til å søke jobber lokalt og styrke tilflyttingen.
- o Betydningen av å øke lokalsamfunnets attraktivitet, med innbyggere som gode ambassadører, tilstrekkelig med boligområder og varierte boligtyper, egenartede og sjarmerende tettsteder med tilbud, fin samferdsels kapasitet og innbyggervennlige tjenester.

Hovedprosjektet vil bestå av dialog mellom næringsaktører, ildsjeler og innbyggergrupper samt kommunale aktører. Målet er en revitalisert distriktskommune, som tar ut sitt potensiale og fornyer sin form, ved hjelp av kompetanse, attraktivitet og markedsføring.

1.4 Rammer og avgrensning

Forprosjektet bør vare i seks måneder, dvs. fra mars til august 2019. Prosessledelsen har om lag 40 % stilling, med ressurser fra både nærings- og planavdelingen. Aktiviteter og milepæler vil bli gjort i samråd med næringsaktører og styringsgruppen. Kostnaden er beregnet til kr 343 400. Egeninnsatsen er kr 171 700 og søknaden til Omstillingsprogrammet er på tilsvarende beløp.

Prosjektet vil ikke fokusere på jord- og skogbruk. Dette fordi kommunen allerede er med i prosjektet Dyrk Fosen, og for tiden også utvikler en landbruksplan.

Prosjektet vil heller ikke dreie seg om å fremskaffe nye nærings- og boligtomter. Det ivaretas av kommuneplanens arealdel, som er underveis.

Et hovedprosjekt bør trolig pågå i en 2- års periode, gjerne høsten 2019 - høsten 2021.

2. PROSJEKTORGANISASJON

I henhold til PLP foreslås det følgende organisering av forprosjektet:

Prosjekteier:	Indre Fosen kommune
Prosjektansvarlig:	Vigdis Bolås, kommunedirektør
Prosjektleder:	Sissel Grimsrud, prosessleder
Prosjektgruppe:	Knut Ola Vang, ansatt i næringslivet og politiker, leder av styringsgruppen Camilla S. Finsmyr, praktiserende veterinær og politiker Bjørn Vangen, ansatt i næringslivet og politiker Maria Gjølga, rektor og politiker

Styringsgruppa inviterer næringsaktører, ildsjeler, innbyggere og andre representanter.

3. PROSJEKTOPPFØLGING

3.1 Beslutningspunkter

Forprosjektet starter i mars og avsluttes i august. Indre Fosen kommunestyre og Omstillingsprogrammet avgjør om hovedprosjektet skal gjennomføres eller skrinlegges.

3.2 Statusrapporteringer

Det legges opp til status og drøfting med:

- Styringsgruppen - hver måned
- Næringsråd – annenhver måned
- Kommunedirektørens ledere – i starten og mot slutten av forprosjektet
- Andre politiske utvalg – annenhver måned

I tillegg kommer Omstillingsprogrammets krav til rapportering.

3.3 Milepæler

Nr	Dato	Hendelser
1	05.mars	○ Dialog med styringsgruppen.
2	07./11.mars	○ Levere en forprosjektskisse til Omstillingsprogrammet, og søke midler til forprosjekt (og muligens et hovedprosjekt).
3	12.mars	○ Innspill fra oppvekstutvalget.
4	09.april	○ Dialog med styringsgruppen.
5		○ Innspill fra næringsrådet, eldrerådet, ungdomsrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
6		○ Dialog med næringsrådet og Hysnes Helsefort
7		○ Dialog med kommunedirektørens ledere for utvalgte sektorer.
8	16.mai	○ Dialog med styringsgruppen.
9	07.mai	○ Innspill fra politiske utvalg som kultur, helse og omsorg samt areal.
10		○ Besøke nærings- og bransjeforeninger.
11	juni	○ Kommunisere med kommuner og bedrifter som har lyktes med tilsvarende prosjekt.
12	juli	○ Diverse oppgaver.

Nr	Dato	Hendelser
13	august	<ul style="list-style-type: none"> ○ Oppsøke innbyggergrupper og intervju noen unge og voksne utflyttere og innflyttere, utpendlere og innpendlere, flyktninger, innvandrere og sesongarbeidskraft, samt ungdom i videregående utdanning.
14		<ul style="list-style-type: none"> ○ Drøfte hva som er oppnådd i forprosjektet med næringsrådet og styringsgruppa, og hva som kan oppnås i et hovedprosjekt.
15		<ul style="list-style-type: none"> ○ Dialog med kommunedirektørens ledergruppe.
16	27.august	<ul style="list-style-type: none"> ○ Skrive sak til politisk behandling med rapport fra forprosjektet og skisse til hovedprosjektet.
17		<ul style="list-style-type: none"> ○ Legge prosjektet frem for formannskapet og kommunestyret til behandling. (Spørsmålet er videreføring eller avslutning av prosessen.)
18		<ul style="list-style-type: none"> ○ Rapportere til Omstillingsprogrammet.

4. MÅLGRUPPER, INTERESSETER OG KOMMUNIKASJONSSTRATEGI

4.1 Interessenter/målgrupper

Berørte, samarbeidspartnere og interessenter	Informeres	Berøres	Involveres
OFFENTLIG POLITISK			
Kommunestyre, Formannskap Styringsgruppe og andre politiske utvalg.		X	X
Eldreråd, ungdomsråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.		X	X
NÆRINGSAKTØRER			
Næringsrådet, Næringsforeninger, Fosen Innovasjon, Næringsavdelingen og Omstillingsprogrammet.		X	X
INNBYGGERE			
Utflyttere og tilflyttere, utpendlere og innpendlere, flyktninger, innvandrere, sesongarbeidskraft, unge på videregående, unge voksne og voksne.		X	(x)
Innbyggere over 50 år.		X	(x)
OFFENTLIG ADMINISTRATIVT			
Kommunedirektørens ledere og sektorer. Særlig Næring, Helse og omsorg samt Oppvekst. (Ikke Kultur, Areal, Økonomi, Personal-kommunikasjon eller Fosen IKT.) Hysnes Helsefort.		X	X
		X	X
OFFENTLIG ADMINISTRATIVT - EKSTERNE			
Fylkesmann, fylkeskommunen og Fosen regionråd.	X		
PRIVATE ORGANISASJONER - FRIVILLIGHET			

4.2 Kommunikasjonsstrategi

Aktør	Mål	Budskap	Kommunikasjon	Ansvarlig
Politikere, næringsaktører, innbyggere og administrasjon.	Vekke engasjement for hva forprosjektet og et hovedprosjekt kan inneholde. Det dreier seg om kompetanse og rekruttering, befolkningens bærekraft og tilflytting samt attraktive samfunn.	Vi skaper næringskraft, bærekraft og bolyst!	Veksle mellom informasjon, dialog og kritisk refleksjon.	Styringsgruppa og prosessleder.

I hovedprosjektet må det utvikles en kommunikasjonsprofil med vekt på ulike målgrupper.

5. RISIKOVURDERING

5.1 Risikofaktorer og suksesskriterier

Distriktssenteret viser til at suksess med næringskraft, bærekraft og bolyst sikres slik:

- Forankre oppdraget hos alle involverte.
- Bruke eksisterende nettverk med flerfaglig kompetanse på problemstillingen.
- Bygge prosjektbeskrivelsen på eksisterende utviklingsarbeid.
- Kjenne til relevant forskning og utvikling
- Utvikle konkrete mål som kan etterprøves.
- Prioritere samhandling fremfor snakking.
- Ha tilstrekkelig tid til å skape resultater.

Se arbeidsnotat 2013 «Kartlegging av prosjekter i bolystatsinga».

Suksess skapes også ved at alle berørte bidrar med sitt innen fastlagte frister.

Risikofaktorene anses å være motsatt av suksesskriteriene:

- Mangel på forankring, nettverk, kompetanse og/eller utviklingsarbeid.
- Svevende mål, endeløs prating og/eller knapp tid.
- Lite kjennskap til forskning- og utredningsrapporter.
- Deltagere som ikke leverer sine bidrag innen fastlagte frister.

6. GJENNOMFØRING

6.1 Hovedaktiviteter

Nr	Dato	Hendelser
1	05.mars	○ Dialog med styringsgruppen.
2	07.mars	○ Levere forprosjektskisse til Omstillingsprogrammet, og søke midler til forprosjekt (og muligens et hovedprosjekt).
3		○ Innspill fra oppvekstutvalget.
4	09.april	○ Dialog med styringsgruppen.
5		○ Innspill fra næringsrådet, eldrerådet, ungdomsrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Nr	Dato	Hendelser
6		<ul style="list-style-type: none"> ○ Dialog med næringsrådet og Hysnes helsefort. ○ Dialog med kommunedirektørens ledere for utvalgte sektorer.
7		<ul style="list-style-type: none"> ○ Utvikle innsikt i forskning, utredning og andre kommuners erfaring:
8		<ul style="list-style-type: none"> ○ Kompetanse og rekruttering i nærings- og arbeidslivet ○ Bærekraft i befolkningen og tilflytting ○ Attraktiviteten i samfunnet, sentrum og tettstedene
9		<ul style="list-style-type: none"> ○ Kontakte forsker/utreder med tanke på: ○ Leie av forsknings- og utredningsbistand for vurdering av forprosjekt og hovedprosjekt med spørreundersøkelse. ○ Bestille en attraktivitetsanalyse for næringslivet fra Telemarksforskning. ○ Muligheten for følgeforskning i hovedprosjektet.
10		<ul style="list-style-type: none"> ○ Lage detaljert oversikt med befolkningsfakta og ulike aldersgrupper for 2009-2018 med prognose for 2019-2028. Det berører: <ul style="list-style-type: none"> ○ Totalt antall innbyggere med fordeling på tettstedene. ○ Antall flyktninger, innvandrere og sesongarbeidskraft. ○ Antall døde og fødte. ○ Antall utpendlere og innpendlere. ○ Antall 16-18-åringere ved videregående skole i andre kommuner. ○ Antall unge og voksne utflyttere samt innflyttere.
9		<ul style="list-style-type: none"> ○ Dialog med styringsgruppen, næringsrådet og kommunedirektørens ledere om muligheten for å engasjere en markedsfører med BA-grad, som kan arbeide nært med sentrale deler av hovedprosjektet.
10		<ul style="list-style-type: none"> ○ Eventuelt søke om midler til dette fra Omstillingsprogrammet.
11	16.mai	<ul style="list-style-type: none"> ○ Innspill fra politiske utvalg som helse og omsorg, kultur og areal.
12		<ul style="list-style-type: none"> ○ Besøke nærings- og bransjeforeninger.
13	juni	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunisere med bedrifter og kommuner som har lykket med tilsvarende prosjekt.
14	juli	<ul style="list-style-type: none"> ○ Diverse oppgaver.
15	august	<ul style="list-style-type: none"> ○ Oppsøke innbyggergrupper og intervju noen unge og voksne: <ul style="list-style-type: none"> ○ utflyttere og innflyttere ○ utpendlere og innpendlere
16		<ul style="list-style-type: none"> ○ flyktninger, innvandrere, og sesongarbeidskraft ○ ungdom i videregående utdanning
17		<ul style="list-style-type: none"> ○ Drøfte hva som er oppnådd i forprosjektet med næringsrådet og styringsgruppa, og hva som kan oppnås i et hovedprosjekt.
18		<ul style="list-style-type: none"> ○ Dialog med kommunedirektørens ledergruppe.
19		<ul style="list-style-type: none"> ○ Skrive sak med rapport fra forprosjektet og skisse til et hovedprosjekt.
20	27.august	<ul style="list-style-type: none"> ○ Legge prosjektet frem for formannskapet og kommunestyret til behandling. (Spørsmålet er videreføring eller avslutning av prosessen.)
21		<ul style="list-style-type: none"> ○ Rapportere til Omstillingsprogrammet.

I løpet av forprosjektet vil det bli jobbet internt med om lag 40 % ressurs, dvs. om lag 56 timer per måned eller totalt 336 timer. Den eksterne ressursen er beregnet til 37 timer for hele perioden, pluss ressursen som går med til å lage en attraktivitetsanalyse for næringslivet.

6.2 Ressurs- og kompetanseplan

I hovedsak vil prosessledelsen og styringsgruppa jobbe nært med politiske råd og utvalg, næringsrådet og næringsaktører, noen ildsjeler og innbyggere, samt kommunedirektørens ledergruppe.

I forprosjektet har styringsgruppen status som prosjektgruppe. I et eventuelt hovedprosjekt vil det bli etablert et skille mellom prosjekt- og styringsgruppe. Det anses ikke som nødvendig i forprosjektet.

7. ØKONOMI

Kostnader		Finansiering	
Kostnadsart/Kostnad pr hovedak	Beløp	Finansieringstype og kilde	Beløp
Egne timer er 336 x 650 kr	218 400	Egeninnsats kommune (timer)	171 700
Innleie er 37 timer x 1500 kr	85 000		
Kjøp attraktivitetsanalyse for næringslivet	40 000	Omstillingsprogrammet (50 %)	171 700
Sum	343 400	Sum	343 400

8. KONTRAKTER OG AVTALER

I forprosjektet er det ikke nødvendig å gjøre interne avtaler om gjennomføring av prosessen. Det er muntlig avtalt at prosessledelsen skal jobbe med dette som 40 % ressurs.

Det anses imidlertid som nødvendig å inngå avtale om innleie av ekstern forsker eller utreder, for å få en objektiv vurdering av forprosjektet og tilnærmingen i et potensielt hovedprosjektet. I tillegg må det inngås avtale om å utføre en attraktivitetsanalyse for næringslivet.